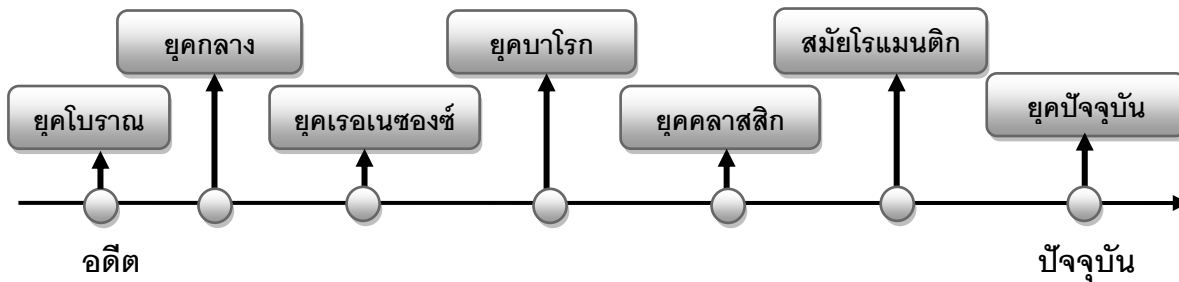

ใบความรู้ เรื่องประวัติดนตรีตะวันตก

ประวัติดนตรีตะวันตก

ดนตรีตะวันตกได้มีวิวัฒนาการมาช้านาน เริ่มจากการนำดนตรีมาใช้บวงสรวงเทพเจ้า ต่อมามีการพัฒนาเป็นดนตรีด้วยการเป่าไปไม้ ดีดธนู ตีเกราะ เคาะไม้จนกลายมาเป็นดนตรีชนิดต่าง ๆ แบ่งเป็นยุคสมัยดังนี้

ยุคสมัย	ลักษณะดนตรี	เครื่องดนตรี	คีตกวีที่สำคัญ
ยุคโบราณ (ก่อนค.ศ.- ค.ศ.800)	-เป็นเพลงสวดแนวเดี่ยวแบบโมโนโฟนี -รูปแบบจังหวะไม่แน่นอน - มีบันไดเสียงเรียกว่าไมด -ดนตรีรับใช้ศาสนาและชนชั้นสูง	เครื่องสาย : คีตธาวา, ฮาร์ป เครื่องเป่าลมไม้ : อูลอส เครื่องกระทบ : ทิมปานอน	-อริสโตซินัส -เป็ปเกรกอริที่ 1
ยุคกลาง (ค.ศ.800- ค.ศ.1400)	- เริ่มมีการใช้การประสานเสียง หลายแนวแบบโพลีโฟนี - มีดนตรีชาวบ้าน(ดนตรีฆราวาส) เล่นในอัคราจัหวะ 3 - ดนตรียังรับใช้ศาสนาและชนชั้นสูง อยู่	เครื่องสาย : รีเบค, เวียเร	-เลโอนิน -เพโลติน -แลนดีนี -มาไซต์

ยุคสมัย	ลักษณะดนตรี	เครื่องดนตรี	คีตกวีที่สำคัญ
ยุคเรอเนซองซ์ (ค.ศ.1400-ค.ศ.1600)	- การขับร้องประสานเสียงหลายแนวแบบโพลีโฟนีได้รับ ความนิยมมาก - เริ่มมีดนตรีบรรเลงเกิดขึ้นและเกิดวงแชมเบอร์มิวสิก - มีอัตราจังหวะ 2,3,4 - เริ่มมีการใช้บันไดเสียงที่เรียกว่าสเกลและคอร์ด 3 เสียง - ดนตรีเริ่มออกสู่สาธารณะชน	เครื่องสาย : ลูต, ตระกูลไวโอล เครื่องเป่า : วิกอร์เดอร์ เครื่องลิ่มนิ้ว : ออร์แกน, คลาวิคอร์ด, ฮาร์ปซิคอร์ด	- จิโอวานนี - ดูเฟย์ - จอน ดันสเต เบิล - มอนแทเวร์ดี
ยุคบาโรก (ค.ศ.1600-ค.ศ.1750)	- ดนตรีศาสนาและดนตรีฆราวาสมีการพัฒนามากขึ้นทั้งดนตรีขับร้องและดนตรีบรรเลง - เกิดบทเพลง โซนาตา คอนแชร์โต เพลงเต้นรำและ การแสดง โอเปร่าโดยใช้วงออร์เคสตราบรรเลงประกอบ - มีการใช้คอร์ดแทนการใช้ขั้นคู่เสียง และมีการใช้ระบบสเกลแทนระบบไมด - ดนตรีศาสนากับดนตรีฆราวาสมีความสำคัญเท่ากัน	เครื่องสาย : ตระกูลไวโอลินแทนที่ ตระกูล ไวโอล เครื่องเป่า : โอโบ ฟลูต บาสซูน เครื่องลิ่มนิ้ว : เปียโน	- บาช - แฮนเดล - วัลดี - พาเชลเบล - สการ์แลตตี
ยุคคลาสสิก (ค.ศ.1750-ค.ศ.1820)	- ลักษณะดนตรีเน้นความสมดุล สวยงาม ไพเราะ ฟังง่าย - ประพันธ์โดยใช้เสียงประสานระบอบอิงคอร์ด(โฮโมโฟนี) และมี กฎเกณฑ์มากขึ้น - เป็นดนตรีสำหรับบรรเลงมากกว่า ดนตรีสำหรับขับร้อง	- มีเครื่องดนตรีครบทุกชิ้นที่ใช้ในวง ออร์เคสตรา คือ เครื่องสาย เครื่องเป่าลมไม้ เครื่อง เป่าลมทองเหลือง เครื่องกระทบ เครื่องลิ่มนิ้ว เปียโนถูกใช้แทนที่คลา คอร์ดและฮาร์ปซิคอร์ด	- ไฮเดิน - โมซาร์ท - เบโทเฟน

ยุคสมัย	ลักษณะดนตรี	เครื่องดนตรี	คีตกวีที่สำคัญ
ยุคโรแมนติก ติก (ค.ศ.1820- ค.ศ.1900)	- ลักษณะดนตรีเน้นอารมณ์ ความเป็นปัจเจกบุคคลและอธิบาย เรื่องราว -เป็นการผสมผสานระหว่างดนตรี กับกวีนิพนธ์ได้อย่างลงตัว -ปลายยุคเกิดดนตรีแบบอิมเพรสชัน นิสต์ติกที่ให้ความรู้สึกไม่ชัดเจนต้อง ตีความ	-มีเครื่องดนตรีครบทุกชิ้นที่ใช้ในวง ออร์เคสตรา คล้ายยุคคลาสสิก	-เบโทเฟน -ชูมานน์ -วากเนอร์ -เมนเดลโซห์น -ไชแปง -ไชคอฟสกี -เดอบุซซี
ยุคศตวรรษ ที่20- ปัจจุบัน	-ดนตรีในยุคนี้พัฒนาและแตก ออกไปหลากหลายรูปแบบ นอกเหนือจากรูปแบบคลาสสิกและ โรแมนติกซึ่งมีความสมบูรณ์ถึงขีด สุดแล้วผู้ประพันธ์ยุคนี้จึงพยายาม ออกจากกรอบเดิม ๆ เช่น มีการใช้คู่ เสียงที่ไม่กลมกลืน ใช้บันไดเสียง แบบ 12 เสียง ใช้บันไดเสียง มากกว่า 1 บันไดเสียงในบทเพลง -เกิดแนวดนตรีใหม่ ๆ ขึ้นมากมาย เช่น ร็อกแอนด์โร แฉัส คันทรี แดนส์	-มีเครื่องดนตรีที่เป็นอิเล็กทรอนิกส์ เกิดขึ้นและได้รับความนิยมมาก	-โซนเบิร์ก -บาร์ตอค -สตราวินสกี -โคดาเย -โปรโกเฟียฟ

ใบงาน

เรื่องประวัติดนตรีตะวันตก

1. ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มละ 4 คน และให้แต่ละกลุ่มเลือกยุคสมัยที่สนใจมา 1 ยุคสมัยแล้วช่วยกันสรุปลักษณะทางดนตรี และ คีตกวีที่สำคัญแล้วให้นำเสนอหน้าชั้นเรียน
2. ให้กลุ่มย่อยกลุ่มละ 4 คนเดิมกลับไปค้นคว้าชีวประวัติของคีตกวีในยุคที่ตนเลือกไว้ในข้อ 1 แล้วนำมาเสนอหน้าชั้นเรียนในครั้งหน้า

ใบความรู้

เรื่อง เครื่องหมายกำกับบันไดเสียง

เครื่องหมายกำกับบันไดเสียง หรือ คีย์ดนตรี หรือ คีย์ (key signature) คือกลุ่มของชาร์ปหรือแฟลต (หรือเนเชอรัลในบางกรณี) ที่กำกับบนบรรทัดห้าเส้น เป็นตัวบ่งบอกให้เล่นตัวโน้ตสูงขึ้นหรือต่ำลงครึ่งเสียง (semitone) ตามตำแหน่งที่กำหนดหากไม่มีเครื่องหมายอื่นอยู่ก่อน แทนที่จะเป็นเสียงตัวโน้ตปกติ การกำหนดบันไดเสียงเช่นนี้จะมีผลทั้งบรรทัดจนกว่าจะมีการเปลี่ยนคีย์ใหม่ เครื่องหมายตั้งบันไดเสียงมักพบได้ทั่วไปถัดจากกุญแจประจำหลักในตำแหน่งเริ่มบรรทัดใหม่ หรือปรากฏที่ส่วนอื่นบนบรรทัด เช่นหลังจากดับเบิลบาร์ (double bar) เป็นต้น

ตัวอย่างการใช้งาน

ตัวอย่างต่อไปนี้เป็นบันไดเสียงของ B major

และบันไดเสียงนี้สามารถใช้เครื่องหมายตั้งบันไดเสียงกำกับได้ดังนี้

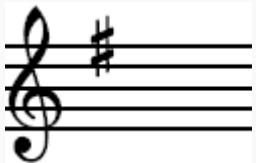
จุดประสงค์ของการใช้เครื่องหมายกำกับบันไดเสียงก็เพื่อลดจำนวนเครื่องหมายกำกับเสียงที่แทรกอยู่ในบรรทัดห้าเส้น ทำให้อ่านง่ายขึ้น โดยหลักการเบื้องต้น เครื่องหมายตั้งบันไดเสียงสามารถกำกับที่ตำแหน่งสูงต่ำใดๆ ก็ได้บนบรรทัดห้าเส้น เขียนรวมกันที่ต้นบรรทัด แล้วถอดเครื่องหมายที่ตัวโน้ตออก หรือปรับด้วยเครื่องหมายกำกับเสียงอื่นให้ตรงตามความเป็นจริง

การใช้เครื่องหมายตั้งบันไดเสียงจะทำให้เกิดผลต่อตัวโน้ตที่ต่อจากนั้นหลายห้อง หรือทั้งบรรทัด หรือแม้แต่ทั้งเพลง เว้นแต่จะถูกยกเลิกโดยเครื่องหมายตั้งบันไดเสียงกลุ่มอื่น ตัวอย่างเช่น จากเครื่องหมายตั้งบันไดเสียง B major ข้างต้น โน้ตเสียง A (เสียง ลา) ที่อยู่หลังจากเครื่องหมายตั้งบันไดเสียงในทุกอ็อกเทฟ (octave) จะต้องเล่นเป็นเสียง A# ทั้งหมด หากไม่มีเครื่องหมายกำกับเสียงตัวอื่นมาปรับเปลี่ยนโน้ตตัวนั้น

ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างการยกเลิกบันไดเสียงที่กำหนดไว้ก่อนหน้านี้ในบรรทัดเดียวกัน จาก C minor ไปเป็น E major เครื่องหมายนี้ ♮ เรียกว่าเนเชอรัล (natural) ใช้สำหรับแปลงเสียงให้กลับมาเป็นปกติ

ตารางเครื่องหมายตั้งบันไดเสียง เครื่องหมายตั้งบันไดเสียงที่นิยมใช้มักจะมีรูปแบบตายตัว โดยจะมีชาร์ป ทั้งชุดหรือแฟลตทั้งชุด หรือไม่มีอยู่เลย ซึ่งจะสัมพันธ์กันตามบันไดเสียงเมเจอร์และบันไดเสียงไมเนอร์ ดังนี้

เครื่องหมายตั้งบันไดเสียง	บันไดเสียงเมเจอร์	บันไดเสียงไมเนอร์	เครื่องหมายตั้งบันไดเสียง	บันไดเสียงเมเจอร์	บันไดเสียงไมเนอร์
 ไม่มีแฟลตหรือชาร์ป	C major	A minor			
 แฟลต 1 ตัว	F major	D minor	 ชาร์ป 1 ตัว	G major	E minor
 แฟลต 2 ตัว	Bb major	G minor	 ชาร์ป 2 ตัว	D major	B minor
 แฟลต 3 ตัว	Eb major	C minor	 ชาร์ป 3 ตัว	A major	E# minor

 แพลต 4 ตัว	A <u>b</u> major	F <u>minor</u>	 ชาร์ป 4 ตัว	E <u>major</u>	C# <u>minor</u>
 แพลต 5 ตัว	D <u>b</u> major	B <u>b</u> minor	 ชาร์ป 5 ตัว	B <u>major</u>	G# <u>minor</u>
 แพลต 6 ตัว	G <u>b</u> major	E <u>b</u> minor	 ชาร์ป 6 ตัว	F# <u>major</u>	D# <u>minor</u>
 แพลต 7 ตัว	C <u>b</u> major	A <u>b</u> minor	 ชาร์ป 7 ตัว	C# <u>major</u>	A# <u>minor</u>

ตัวโน้ต (Note) ในกุญแจเสียง (Key Signature) ที่ไม่ติด # หรือ b

C Major – C, D, E, F, G, A, B, C

ตัวโน้ต (Note) ในกุญแจเสียง (Key Signature) ที่ติด #

G Major – G, A, B, C, D, E, F#, G

A Major – A, B, C#, D, E, F#, G#, A

E Major – E, F#, G#, A, B, C#, D#, E

B Major – B, C#, D#, E, F#, G#, A#, B

F# Major – F#, G#, A#, B, C#, D#, E#, F#

C# Major – C#, D#, E#, F#, G#, A#, B#

ตัวโน้ต (Note) ในกุญแจเสียง (Key Signature) ที่ติด b

F Major – F, G, A, Bb, C, D, E, F

Bb Major – Bb, C, D, Eb, F, G, A, Bb

Eb Major – Eb, F, G, Ab, Bb, C, D, Eb

Ab Major – Ab, Bb, C, Db, Eb, F, G, Ab

Db Major – Db, Eb, F, Gb, Ab, Bb, C, Db

Gb Major – Gb, Ab, Bb, Cb, Db, Eb, F, Gb

Cb Major – Cb, Db, Eb, Fb, Gb, Ab, Bb, Cb

แบบฝึกหัด

เรื่องเครื่องหมายกำกับบันไดเสียง

1. เครื่องหมายกำกับบันไดเสียงหมายถึง.....
.....
.....
2. เครื่องหมายกำกับบันไดเสียงบันทึกตำแหน่งใดของโน้ตเพลง.....
.....
3. บันไดเสียง 3 ชาร์ปทางเมเจอร์คือบันไดเสียงอะไร.....
4. บันไดเสียง 2 แฟลตทางเมเจอร์คือบันไดเสียงอะไร.....
5. ให้นักเรียนเขียนโครงสร้างของเครื่องหมายกำกับบันไดเสียงทั้งทางชาร์ปและทางแฟลตทั้งหมด
.....
.....
.....

ใบความรู้

เรื่อง การสร้างสรรค์ผลงานดนตรี

อิทธิพลของดนตรี

ดนตรีเป็นสิ่งที่สร้างความผ่อนคลาย สนุกสนานให้กับมนุษย์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ไม่ว่าจะปฏิบัติกิจกรรมใดๆ ก็ตาม ล้วนมีการบรรเลงดนตรีเข้ามาเกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ

1. อิทธิพลของดนตรีต่อบุคคล

ดนตรีเข้ามามีส่วนในชีวิตประจำวันของเราด้านต่างๆ ดังนี้

1.1 ด้านร่างกาย ดนตรีมีอิทธิพลต่อมนุษย์ คือ ดนตรีเป็นสิ่งที่ช่วยให้มนุษย์เคลื่อนไหวร่างกายเมื่อได้ยินบทเพลง และดนตรียังสามารถนำไปใช้ในกิจกรรมที่เกี่ยวกับการส่งเสริมร่างกายอีกด้วย เช่น การเต้นแอโรบิก การรำมวยจีน การฝึกโยคะ

1.2 ด้านจิตใจ ดนตรีมีผลต่อจิตใจของมนุษย์เกิดอารมณ์และความรู้สึกต่างๆ เมื่อฟังบทเพลงซึ่งอารมณ์และความรู้สึกนั้นก็เปลี่ยนไปตามบทเพลงที่ฟัง เช่นการเล่นดนตรีหรือฟังดนตรีบรรเลงเบาๆ จะทำให้ผ่อนคลายอารมณ์ การใช้ดนตรีบำบัดผู้ป่วยให้มีอารมณ์ที่สดชื่น แจ่มใส การฟังเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรักที่ไม่สมหวัง เนื้อหาเศร้า ก็จะทำให้อารมณ์นั้นเศร้าตามบทเพลงไปด้วย หรือถ้าหากฟังเพลงที่มีจังหวะเร็ว เนื้อหาสมหวังสนุกสนาน จะทำให้เรามีความสุขแจ่มใส

1.3 ด้านสติปัญญา ดนตรีมีผลต่อสติปัญญาของมนุษย์ เมื่อมนุษย์เกิดความเครียดสามารถ ฟังดนตรีเพื่อให้เกิดความผ่อนคลายได้ เช่น ในการเรียนการสอนสามารถนำดนตรีเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความจำได้ง่ายขึ้น

2. อิทธิพลของดนตรีต่อสังคม

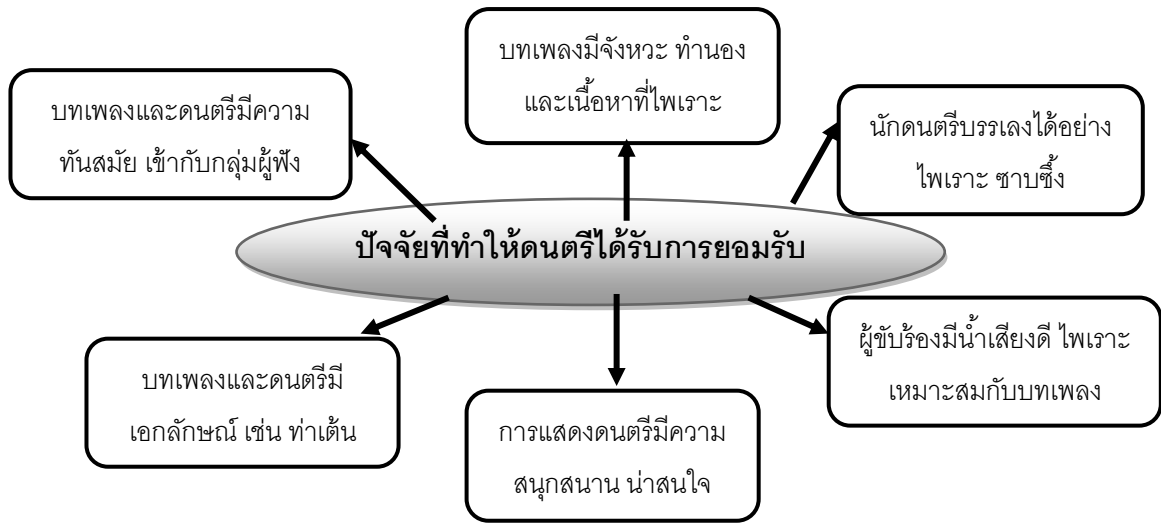
สังคม คือการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ โยมีความสัมพันธ์กันในรูปแบบต่างๆ ซึ่งในการอยู่ร่วมกันจะต้องมีวิถีปฏิบัติ กฎระเบียบ ข้อบังคับปฏิบัติ ซึ่งก่อให้เกิดเป็นกฎหมาย ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมในสังคม สำหรับดนตรีนั้นมีอิทธิพลต่อสังคมมาช้านาน เป็นการนำดนตรีมาใช้บรรเลงพิธีกรรมในงานประเพณีต่างๆ ทำให้เกิดเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ

นอกจากดนตรีจะแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชาติแล้ว ยังเป็นสิ่งที่เชื่อมความสัมพันธ์ของคนในสังคมได้ด้วย เช่น การเล่นดนตรีร่วมกันของสมาชิกในครอบครัว ทำให้เกิดความอบอุ่นในครอบครัว กลุ่มคนที่ชื่นชอบดนตรีไทยและต้องการอนุรักษ์ดนตรีไทย มารวมตัวกันก่อตั้งชมรมเพื่อแสดงและเผยแพร่ดนตรีไทยร่วมกัน ทำให้เกิดการรู้จักกัน ร่วมกันทำสิ่งที่ดีให้กับสังคม ซึ่งนอกจากดนตรีจะทำให้รู้จักการอยู่ร่วมกับผู้อื่น การแสดงความคิดเห็นอื่นๆ แล้ว ดนตรียังเป็นพื้นฐานที่ทำให้สังคมเกิดความสงบสุขได้อีกด้วย

ดนตรีทำให้เกิดกระแส หรือค่านิยมต่างๆ ในสังคม เช่น ค่านิยมของคนในสังคมเกี่ยวกับกีตาร์อคูเลเล่ เพราะเป็นกีตาร์ที่มีความกะทัดรัด ทำให้วัยรุ่นหันมานิยมเล่นกันเป็นจำนวนมาก

การสร้างสรรคงานดนตรี

งานดนตรีที่สร้างสรรค์ขึ้นมาและเป็นที่ยอมรับ ได้รับความนิยมจากผู้ฟังนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ดังนี้

ใบความรู้ เทคนิคในการบรรเลงเครื่องดนตรี

การบรรเลงเดี่ยวเป็นการแสดงความสามารถทั้งจังหวะ ทำนองฝีมือผู้บรรเลง ซึ่งต้องมีความแม่นยำในตัวโน้ต มีเทคนิคในการบรรเลงจะทำให้บรรเลงเพลงได้อย่างถูกต้องไพเราะ การบรรเลงรวมวงผู้บรรเลงต้องแม่นยำจังหวะ ทำนอง และมีปฏิภาณไหวพริบในการบรรเลง การใช้และบำรุงรักษาเครื่องดนตรีอย่างถูกต้องจะทำให้เครื่องดนตรีมีอายุการใช้งานได้ยาวนานและมีประสิทธิภาพ

1. การบรรเลงเดี่ยว คือ การบรรเลงด้วยเครื่องดนตรีชิ้นเดียว เป็นการบรรเลงคนเดียว แสดงถึงความสามารถของผู้บรรเลงทั้งในเรื่องความแม่นยำในด้านจังหวะ ทำนองเพลง

เทคนิคในการบรรเลงเดี่ยว

- 1.1 ผู้บรรเลงต้องมีความสามารถและฝีมือในการบรรเลง
- 1.2 ผู้บรรเลงต้องฝึกจดจำจังหวะทำนองของบทเพลงเพื่อให้บรรเลงได้ถูกต้อง
- 1.3 ผู้บรรเลงต้องฝึกอ่านโน้ตก่อนการบรรเลงเสมอ
- 1.4 ผู้บรรเลงต้องมีปฏิภาณไหวพริบในการบรรเลงเพราะการบรรเลงเดี่ยว บางครั้งมีการประสานฝีมือในการบรรเลงได้ต่อกัน จึงต้องบรรเลงเพลงที่มีความเหนือชั้นกว่า
- 1.5 ผู้บรรเลงต้องมีสมาธิในการบรรเลงเพื่อให้การบรรเลงดนตรีได้ถูกต้องตามจังหวะและทำนองเพลง

2. การบรรเลงรวมวง คือ การบรรเลงร่วมกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป

เทคนิคในการบรรเลงรวมวง

- 2.1 ฝึกฟังจังหวะเพื่อให้สามารถบรรเลงดนตรีได้ถูกต้องตามจังหวะและช่วยยี่หว่งบรรเลงได้อย่างราบรื่น
- 2.2 ผู้บรรเลงจะต้องฝึกการอ่านโน้ตที่จะบรรเลงเพื่อให้บรรเลงได้อย่างถูกต้อง
- 2.3 ขณะบรรเลงผู้บรรเลงต้องมีความมั่นใจและบรรเลงได้เข้าจังหวะ ทำนองกับผู้บรรเลงอื่น
- 2.4 ผู้บรรเลงต้องมีปฏิภาณไหวพริบในการบรรเลงเพราะบรรเลงร่วมกับผู้อื่นเมื่อมีการผิดจะต้องสามารถกลับเข้าสู่บทเพลงร่วมกับผู้อื่นได้อย่างแม่นยำ

แบบฝึกหัด
เรื่องการบรรเลงเครื่องดนตรี

1. ให้นักเรียนอธิบายเทคนิคการบรรเลงเดี่ยว (ให้ตอบเป็นข้อ ๆ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ให้นักเรียนอธิบายเทคนิคการบรรเลงรวมวง (ให้ตอบเป็นข้อ ๆ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ให้นักเรียนอธิบายวิธีการใช้และเก็บบำรุงรักษาเครื่องดนตรีที่นักเรียนเลือกใช้ในการบรรเลง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

